

§ 64

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Anna Vuorjoen valtuustoaloitteesta erityisen tuen järjestämiseksi lukio-opinnoissa

HEL 2020-001116 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Vesa Korkkula: Pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Vesa Korkkulan ehdotuksesta panna asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mari Mulari, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite erityisen tuen järjestämiseksi lukio-opinnoissa, Anna Vuorjoki

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Anna Vuorjoen valtuustoaloitteesta erityisen tuen järjestämiseksi lukio-opinnoissa:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä lukiolaisten erilaisten valmiuksien ja oppimisen tuen tarpeiden huomioimista lukio-opetuksessa. Helsingin kaupungin lukioissa opiskelija saa monipuolisesti tukea oppimiseen sekä hyvinvoinnin ja jaksamisen vahvistamiseen. Oppimisen tukea lukiokoulutuksessa tulee lautakunnan mielestä vahvistaa kehittämällä pedagogisia menetelmiä, lukion henkilökunnan yhteistyötä sekä jo olemassa olevia oppimisen tuen toimintamalleja lukiokoulutuksen kokonaisuudistusta vastaavalla tavalla.

Lukiolaki ja lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 uudistavat lukiokoulutusta

Lukiolain (714 /2018) 28 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Lukiolaisissa ei säädetä erityisestä tuesta. Oppimisen tukea ja erityisopetusta annetaan opiskelijan yksilöllisen pedagogisen tuen tarpeen mukaan.

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 kuvaa tarkemmin oppimisen tuen ja erityisopetuksen sisältöä. Oppimisen tuen tavoitteena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa, edistää opiskelijan hyvinvointia ja jaksamista sekä antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen. Opetussuunnitelman perusteet ohjaa aineenopettajia käyttämään monipuolisia pedagogisia menetelmiä ja oppimisympäristöjä sekä vahvistaa aineenopettajan roolia oppimaan oppimisen taitojen ohjauksessa. Erityisopetus tukee aineenopetusta, ja sitä on mahdollista toteuttaa eri tavoin. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Koulutuksen järjestäjät päättävät paikallisen opetussuunnitelmansa lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Lukiolain ja lukion opetussuunnitelman perusteiden oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat velvoitteet astuvat voimaan, kun lukion uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2021 aloittavilla opiskelijoilla. Helsingin kaupungin lukioiden paikallista opetussuunnitelmaa tehdään parhaillaan.

Helsingin kaupungin lukioissa toteutetaan jo suurelta osin nykyisen lukiolain ja lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukaista oppimisen tukea ja erityisopetusta. Lukiolaisten oppimista tukevia ratkaisuja kehitetään edelleen moniammatillisessa yhteistyössä osana lukioiden opetussuunnitelmatyötä ja uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijälähtöistä ja kaikkien opiskelijoiden osallisuuden mahdollistavaa pedagogiikkaa ja toimintakulttuuria.

Oppimisen tuki Helsingin kaupungin lukioissa

Helsingin kaupunki järjestää lukiokoulutusta 11 suomenkielisessä ja 3 ruotsinkielisessä lukiossa. Lukiokoulutusta aikuisille tarjoavat Helsingin aikuislukio ja Töölö gymnasiumin aikuiskoulutuslinja. Kaupungin lukioiden erityisopetusta on vahvistettu viime vuosina. Tällä hetkellä jokaisessa kaupungin suomenkielisessä lukiossa on oma kokoaikainen erityisopettaja. Ruotsinkielisissä lukioissa toimii yksi erityisopettaja. Kaupungin lukioiden lisäksi Helsingissä toimii yli 20 yksityistä ja valtion lukiota. Yksityiset ja valtion lukiot vastaavat itsenäisesti omasta toiminnastaan.

Lukiolaisen oppimisen tuen tarvetta arvioidaan opintojen alussa sekä opintojen aikana yhdessä opiskelijan kanssa. Helsingin kaupungin suomenkielisten lukioiden opiskelijoista 9,5 prosentille on tehty oppimisen tuen suunnitelma (tilanne 11.2.2020, nuorten lukiokoulutus). Oppimisen tuen suunnitelmassa kuvataan muun muassa opiskelijalle suunnitellut pedagogiset ratkaisut eri oppiaineissa.

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelija saa monipuolisesti tukea oppimiseen sekä hyvinvoinnin ja jaksamisen vahvistamiseen. Oppimisen tuki toteutetaan aineenopettajien, erityisopettajien, opinto-ohjaajien sekä opiskeluhuollon henkilöstön yhteistyönä. Lukioissa on tarjolla tukio-
petusta ja lisäopetusta. Erilaiset avoimet oppimisen tuen toteutukset, kuten rästäpajat ja tukipajat, mahdollistavat opiskelijalle tuen saamisen joustavasti. Osassa lukiota toteutetaan myös vertaisoppimiseen perustuvia oppimisen tuen ratkaisuja. Eri oppilaineiden tukikurssit sekä opiskelutaitoja parantavat ja hyvinvointia lisäävät kurssit tarjoavat opiskelijalle lisätukea oppimiseen. Lukioissa on esimerkiksi toteutettu erityisopettajan ja aineenopettajan yhteisopettajuutena kursseja, joissa opiskelija voi vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan tai jonkin oppiaineen osaamista. Erityisopettajan ja opiskeluhuollon henkilöstön yhteistyössä toteutetuilla kursseilla opiskelija saa tukea opiskelukyvyyn, elämänhallinnan ja sosiaalisten taitojen vahvistamiseen. Lukion erityisopettaja ohjaa opiskelijoita opiskelutaitojen vahvistamisessa sekä oppimisen esteiden ylittämässä myös yksilöllisesti. Opiskelijan jaksamista ja opintojen etenemistä tuetaan myös opiskeluvälintojen ohjauksella sekä ryhmänohjaajan tuella. Tarvittaessa opiskelija saa yksilöllisiä opiskeluhuollon palveluja opiskelukyvyyn vahvistamiseksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata erityisluokkamutoista lukio-opetusta. Helsingin kaupungin lukioissa on jo käytössä useita toimintamalleja ja menetelmiä, joilla lukioiden henkilöstö voi tukea opiskelijoita opintojen etenemiseen liittyvissä vaikeuksissa. Lautakunnan mielestä lukiolaisten oppimisen tukea on tarkoituksenmukaisempaa vahvistaa kehittämällä edelleen lukioiden oppimista tukevia toimintamalleja ja opiskelijalähtöisiä pedagogisia ratkaisuja, joilla mahdollistetaan oppimisen tukea tarvitsevien opiskelijoiden osallisuus ja oppiminen yhdessä muiden kanssa. Oppimisen tuen ja erityisopetuksen kehittämistyötä tehdään jo osana paikallista opetussuunnitelmatyötä ja uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa. Erityisluokkamutoinen lukio-opetus ei myöskään tukisi lukiouudistuksen tavoitetta lisätä mahdollisuuksia yksilöllisiin opintovalintoihin, jotka osaltaan edistävät lukiolaisten opiskelumativaatiota ja opintoihin sitoutumista.

Ammatilliset erityisoppilaitokset toteuttavat vaativaa erityistä tukea

Aloitteessa esitetään oppimisen tuen käytännön toteutusmahdollisuutena lukiolinjaa ammatillisissa erityisoppilaitoksissa. Ammatillisen koulutuksen lainsäädännön (531/2017) mukaan ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäminen vaativana erityisenä tukena edellyttää opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupaa. Vaativa erityinen tuki on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on vaikeita oppimisvaikeuksia tai vaikea vamma tai sairaus, joiden vuoksi opiskelija tarvitsee yksilöllistä, laaja-alaista ja monipuolista erityistä tukea tai joiden moniammatillisen ja monialaisen palvelujen tarve on muutoin merkittävä. Helsingin kaupungilla ei ole vaativan erityisen tuen järjestämislupaa eikä ammatillisilla erityisoppilaitoksilla lukiokoulutuksen järjestämislupaa.

Mukana-ohjelma

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymisen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Kaupunginhallitus on 19.3.2018 tekemällään päätöksellään kohdistanut erillismäärärahan lukioiden erityisopetuksen kehittämiseen. Lukioiden erityisopetuksen kehittäminen on yksi lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahankkeen 2017–2021 Mukana-ohjelman toimenpiteistä. Lukioiden erityisopetuksen kehittämishankkeessa vahvistetaan etenkin erityisopettajan ja aineenopettajien yhteistyötä sekä lukioiden henkilökunnan osaamista oppimisen tuen tarpeen tunnistamiseen ja tuen toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä opiskelijoiden erilaisten valmiuksien ja oppimisen tuen tarpeiden huomioimista lukio-opetuksessa. Lautakunta ei kannata erityisluokkamutoista lukio-opetusta tai lukiolinjaa ammatillisessa erityisoppilaitoksessa. Lukiolaisien oppimisen tukea on tarkoituksenmukaisempaa vahvistaa kehittämällä lukiokoulutuksen pedagogisia menetelmiä, toimintamalleja ja toimintakulttuuria opiskelijälähtöisyyttä sekä oppimisen tukea tarvitsevien opiskelijoiden osallisuutta edistävällä tavalla. Lukiokoulutuksen oppimisen tuen kehittäminen tapahtuu osana lukioiden paikallista opetus-suunnitelmatyötä ja uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa sekä Mukana-ohjelman kehittämishankkeena.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 17.4.2020 mennessä valtuutettu Anna Vuorjoen ja 20 muun valtuutetun aloitteesta erityisen tuen järjestämiseksi lukio-opinnoissa. Aloitteessa ehdotetaan selvitettäväksi tarve nykyistä tuetumman opetuksen järjestämiseksi lukiossa sekä mahdollisuudet sen toteuttamiseen. Aloitteen mukaan käytännön toteutusmahdollisuuksia voisivat ol-

24.03.2020

la esimerkiksi erityisluokkamuotoinen opetus lukiossa, lukiolinja erityisammattioppilaitoksessa tai muulla tavoin järjestetty vahva tuki nykymuotoisen lukio-opetuksen yhteyteen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mari Mulari, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite erityisen tuen järjestämiseksi lukio-opinnoissa, Anna Vuorjoki

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano